

DE STICHTING KRUISEN EN KAPELLEN IN LIMBURG.

H.L.C. Beeren (1930-1995):

De spits op de kerk, de kroon op het werk

Op 30 januari 1985 vergaderen bestuursleden en adviseurs van de Stichting te Roermond. Die middag komt pastor Harrie Beeren de gelederen versterken. Vele jaren al is hij intensief betrokken bij inhoud en beheer van kruisen en kapellen in het land van Echt. Soms vraagt dat om bijna eindeloos geduld bij het overleg met instanties in een poging te redden wat er nog te redden valt. Zoals in 1980 toen plannenmakers van achter hun buro, zonder gevoel voor een historisch gegroeide situatie, het kruis aan de Roermondse weg te Echt wilden ruimen. Er werden ook opvallende resultaten geboekt. Denk maar aan de zeven voetvallen die moesten verdwijnen na ruim 300 jaar langs de Bos- en Houtstraat te hebben gestaan. In 1981 konden de kapelletjes weer worden opgebouwd in het plantsoen bij de kapel van Schilberg. Begrijpelijk dat voorzitter mgr. Meertens tijdens de bestuursvergadering zijn woord van welkom zo afsluit: "Ik ben blij u te mogen begroeten en op te nemen als lid van onze Stichting. U verdient het".

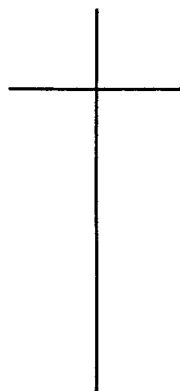
In de nu volgende jaren hebben wij ervaren dat alle activiteiten bij Harrie Beeren te maken hadden met pastorale zorg. Na zijn priesterwijding in 1957 was hij via Helden en Horst naar Pey-Echt gekomen. Dankzij zijn onvermoeibare inzet en de hulp van velen, groeide de parochiekerk uit tot een levens centrum. De Trump, het kleine klokje in het torentje midden op de kerk, riepen mensen samen voor vieringen op blijde en verdrietige levensmomenten. De kerkdeuren gingen ook gastvrij open voor tentoonstellingen, waarop heel verschillende onderwerpen aan de orde werden gesteld. Natuurlijk ging het dan om 'Kruisen en Kapellen in het land van Echt', of stonden de 'Maria-kapellen in midden-Limburg' centraal. Maar ook exposities gewijd aan andere onderwerpen als bijzondere kerstgroepen trokken terecht veel belangstellenden.

Voor pastoor Beeren was 1986 een bijzonder jaar. Toen werd een spits op de toren geplaatst. Een historisch moment. Niet alleen omdat daarmee het monumentale kerkgebouw pas werkelijk af was, maar vooral omdat die toren met spits een symbool voor hem was. Teken dat er alleen sprake is van een echte parochiegemeenschap, wanneer die ook boven zichzelf uitwijst.

Op 18 februari 1995 is Harrie Beeren overleden. Toen we woensdag daarop voor de uitvaartplechtigheid naar de kerk liepen, keken we automatisch ook even naar de toren. De klok stond stil. Tijd speelde geen rol nu wij samen kwamen rond een bijzonder man. Een pastor in hart en nieren. Van hem namen we die morgen afscheid. Dankbaar voor alles wat hij als bestuurslid ook voor onze Stichting gedaan heeft. Na een plechtige uitvaartdienst hebben we hem, op eigen verzoek, begraven tussen zijn mede-parochianen.

Op zijn gedachtenisplaatje de bede, die als een rode draad door zijn priesterleven liep: "Moge het door mij uitgezaaide Woord Gods gedijen ter verheerlijking van God en tot heil van de mensen". Wij, die hem van nabij mochten meemaken, beseffen dat die bede tijdens zijn leven al verhoord werd.

dr. G.C.M. Egelie, voorzitter

DE SINT JOSEFKAPEL IN BLERICK-BOEKEND

De Sint Josefkapel in Blerick-Boekend is al sinds mensenheugenis onlosmakelijk verbonden met de boerderij 'Boekenderhof'. En zeker sinds 1912 ook met de familie Lenders-Berben, die toen de boerderij kocht. De kapel ligt op het grondgebied van de boerderij. Zij vormt een kenmerkend element in het Boekender landschap. Zij ligt thans aan de rand van de jonge woonwijk Klingerberg en wel in het bijzonder vlak bij de villawijk 'aan de Wassem'. Vóór de aanleg van de nieuwe woonwijk was de kapel een rustpunt in het omringende boerenland. De kapel staat op een lichte verhoging en is omgeven door enkele prachtige bomen. Het is een eenvoudige rechthoekige kapel. De voor- en achtergevel hebben een trapgeveltje. Het dak is een met pannen gedekt zadeldak. In elk van de twee lage zijgevels zijn twee boograampjes. In de voorgevel is de afgeronde toegangsdeur. De kapel is witgepleisterd. Het anderhalve meter hoge Sint Josefbeeld is afkomstig uit een afgebrand klooster in Leeuwen.

In 1677 maakte Cornelis Lowis voor de abdij van Averbode (B), die sinds 1219 het recht bezat om in Blerick pastoors te benoemen, een kaart van Blerick. Tussen twee Boekender boerderijen, 'Boeckhorst' en 'de Baesdonck', stond een kapel vermeld. Deze locatie klopt niet met de plaats van de huidige Sint Josefkapel, die mogelijk in de plaats is gekomen van de vroegere kapel.

De juiste stichtingsdatum van de Sint Josefkapel is niet bekend. Maar de Blerickse kapelaan Gerard Peeters vermeldde in 1870 in zijn artikel 'Geschiedkundige beschrijving van het aloude kerspel Blerick' in de Publications van de L.G.O.G.: "te Boekend bestaat nog het kapelletje aan den H. Joseph toegewijd". En in 1872 hield de Blerickse onbezoldigde rijksveldwachter Dietz een dief aan. Deze had o.a. in de kapel in Boekend een Sint Josefbeeld ontvreemd. Rond 1896 brandde de kapel af en in 1897 was zij weer hersteld getuige de steen met dat jaartal, die lange tijd boven de deur heeft gezeten.

De kapel was een bedevaartsoord en werd altijd druk bezocht, niet alleen door de Boekender mensen, maar ook door mensen uit Blerick en Hout-Blerick. Vroeger werd er in

maart de rozenkrans met de noveen van Sint Josef gebeden. De meisjes van de Blerickse zusterschool maakten voor de tweede wereldoorlog zelfs uitstapjes naar de kapel. In de oorlog werd de kapel zwaar beschadigd. Bij de heropening op 7 september 1950 werd er een H. Mis opgedragen door Sra Lenders, geboren op Boekenderhof. De hele Boekend woonde de plechtigheid bij. In 1967 richtten vandalen een grote ravage aan. O.a. werd het hele interieur vernield. Met grote kosten en moeite voor de familie Lenders werd de kapel in 1977 hersteld en op 20 maart werd de kapel op plechtige wijze ingewijd. Het was voor de familie Lenders en voor Boekend een groot feest, omdat de oude zo vertrouwde Sint Josefkapel weer in ere was hersteld.

Het onderhoud vergt van eigenaar Lenders steeds meer moeite en geld. Daarom is het een goede zaak dat hij sinds enkele jaren bij het onderhoud hulp krijgt van de veteranen van de Blerickse gymnastiekvereniging 'Olympia', verenigd in de joekskapel 'Aom Zat'. Ook de bewoners van de buurt 'aan de Wassem' zijn van plan een aandeel in het onderhoud voor hun rekening te nemen. Blerick, voorjaar 1994.

Jacq Grubben

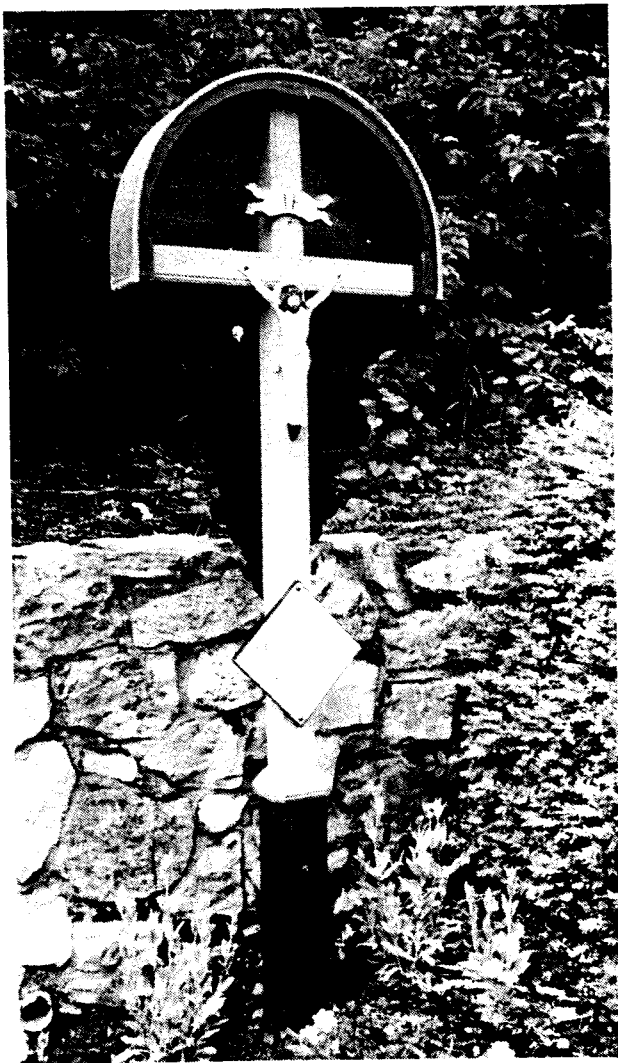

Sint Josefkapel in Blerick-Boekend

In memoriam

Op 15 januari dit jaar is Dolf Ruigt overleden. Een man die zich wijdde aan de restauratie van markante monumenten in Limburg en ver buiten de provincie-grenzen. Ook monumentjes van vroomheid werden onder zijn leiding met kennis van zaken hersteld. Daarvan getuigt onder meer het cementen corpus op het missiekruis uit 1910 bij de Petruskerk te Sittard, zijn parochiekerk. Onze Stichting gedenkt Dolf Ruigt dankbaar als een man voor wie het restauratie-ambacht niet alleen uitermate boeiend was, maar ook noodzakelijk om mensen in deze tijd het contact niet te laten verliezen met hun verleden. Alleen dan immers is er ook zicht op toekomst.

dr. G.C.M. Egelie, voorzitter.

Wegkruis in Mheer-Margraten

MEDEDELINGEN

- * Wij ontvingen het jaarverslag over 1994 van de Stichting Kruisen en Kapellen in de gemeente Venray. O.a. aankondiging van de naderende voltooiing van de opknapbeurt kloosterkerkhof zusters Ursulinen; experimenten met nieuwe afgiettechnieken; plannen voor plaatsing van informatiebordjes bij elk monumentje; financiële actie voor verplaatsing St. Antoniuskapel aan de Stationsweg.
- * Het jaarverslag over 1994 van de Stichting tot behoud en beheer van Veldkapellen en Wekruisen Arcen/Velden besteedt uitvoering aandacht aan de jubileumviering van de Stichting Kruisen en Kapellen, in Limburg, met name aan hun inzending voor de tentoonstelling.
- * Het jaarverslag over 1994 van de Werkgroep Wegkruisen en Kapellen IVN-Eys moest helaas weer melding maken van vandalisme. Maar ook positief nieuws zoals het plaatsen van een oud kruis op een nieuwe plek en het houden van de 11e kruisen-bidtocht in de Goede Week met maar liefst 200 deelnemers. Een voorbeeld ter navolging!
- * IVN-Spaubeek vierde op 12 maart j.l. haar 25-jarig jubileum. Van harte proficiat, met name ook de werkgroep kruisen en kapellen.
- * Van de heer G. Aelfers, die zich in z'n eentje het lot van de kruisen en kapellen in de gemeente Geleen aantrekt, ontvingen we een aantal knipsels, afbeeldingen en artikeltjes over kruisen en kapellen. Wij hopen dat andere groepen en individuen dit voorbeeld volgen. Het is een welkome aanvulling voor ons archief.
- * Oproep! De Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg (adres zie kop Nieuwbrief) tracht momenteel een inzicht te krijgen in de gebieden in de provincie, waar geen permanente zorg aanwezig is voor kruisen en kapellen. Op dit moment hebben we nog geen (voldoende) zicht op de situatie in de volgende gemeenten: Gennep, Helden, Heythuysen, Roggel en Neer, Maasbracht, Susteren, Born, Stein, Brunssum, Heerlen, Nuth, Maastricht, Simpelveld en Wittem. Wie weet ons iets te melden m.b.t. deze gemeenten? Bij voorbaat dank. T.z.t. besteden we in de Nieuwbrief aandacht aan het "Wittevlekkenplan".

H. Knoors.

MONUMENTENZORG, ZORG VOOR MONUMENTEN

Wie betrokken is bij onze monumentjes van vroomheid langs de weg zal er ongetwijfeld ook wel eens slapeloze nachten aan overhouden. Nu eens omdat er met de regelmaat van de klok zinloze vernielingen worden vastgesteld bij een wegwijk of veldkapel, Dan weer omdat een monumentje verdween bij een wegverlegging of uitbreiding van een woonwijk. Of omdat een goed bedoelde, maar met weinig kennis van zaken uitgevoerde opknapbeurt, onherstelbare schade veroorzaakte. Ook bij ingrepen aan monumentale gebouwen en hun omgeving zetten we soms grote vraagtekens. Toch zou veel onheil voorkomen kunnen worden, wanneer negatieve ontwikkelingen in een vroeg stadium al werden opgemerkt.

Nu de structuur van de monumentenzorg op nationaal en provinciaal niveau gaat veranderen is volgens de Stichting Limburgse Contactcommissie Monumentenzorg, het L.C.M., de tijd rijp om ook aan het snel reageren aandacht te besteden. De plannen, die met het oog daarop werden uitgewerkt, zijn al in een vergevorderd stadium. Particulieren en groeperingen, die als werkgroep of stichting betrokken zijn bij wegwijken en veldkapellen, wordt gevraagd om mee te werken aan de uitvoering van de plannen. De bedoeling is dat er per plaats of regio iemand wordt aangewezen die gaat optreden als contactpersoon. Aan hem of haar kan ieder, die meent dat een monument wordt bedreigt, dit doorgeven. De contactpersoon stelt

daarop het provinciaal meldpunt op de hoogte. Een aantal deskundigen overlegt of, en zo ja welke, actie wordt ondernomen. De uitkomst van het overleg wordt aan de contactpersoon doorgegeven. Deze informeert daarop degene, die het probleem aanhangig maakte.

De contactpersonen worden door het Algemeen Bestuur van het LCM. benoemd. Het ligt in de bedoeling het Provinciaal Netwerk Monumentencontactpersonen op de kortst mogelijke termijn te installeren. We vragen daarom allen die betrokken zijn bij de zorg voor wegwijken en veldkapellen te overleggen hoe aan dit nieuwe initiatief kan worden bijgedragen. Ieder, die als contactpersoon concreet wil bijdragen aan het in stand houden van onze Limburgse monumenten, kan zich melden op onderstaand adres, waar ook verdere informatie graag wordt gegeven:

De heer F.J.F. Geurts
Stichting Kunst en Cultuur Limburg
Capucijnerstraat 98
6211 RT MAASTRICHT
(Telefoon 043-256767).

G.E.